

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.21.911/2017/9. szám

A tanács tagjai: . Orosz Árpád a tanács elnöke
. Kiss Gábor előadó bíró
. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes bíró

A felperes

A felperes képviselője: 30-as Ügyvédi Iroda
ügyintéző: Dr. Czeglédy Magdolna ügyvéd

Az alperesek: I. rendű
II. rendű

Az alperesek képviselője: Dr. Szabó Patrik Ügyvédi Iroda
ügyintéző: Dr. Szabó Patrik ügyvéd

Más perbeli személyek neve és perbeli állása: felperesi beavatkozó

Beavatkozó képviselője: Dr. Volni Emese ügyvéd

A per tárgya: Hagyatéki hitelezői igény

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek: I-II. rendű alperesek

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla
1.Pf.21.394/2016/5/II.

Az elsőfokú bíróság és a határozat száma: Fővárosi Törvényszék
6.P.23.011/2014/45.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.21.394/2016/5/II. számú jogerős ítéletét a felülvizsgálattal támadott részében a per főtárgyát tekintve részben, a másodfokú perköltség és a fellebbezési illeték viselésére vonatkozóan teljes terjedelmében hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletét az alábbiak szerint megváltoztatja:

Az alperesek által a felperesnek fizetendő 10.811.877 (tízmillió-nyolcszáztizenegyezer-nyolcszázhetvenhét) forint marasztalási összeget 2.919.941 (kétmillió-kilencszáztizenkilencezer-kilencszáznegyvenegy) forintra leszállítja és az alpereseket 1.000.000 (egymillió) forint után 1991. június 4. napjától 2001. december 31. napjáig évi 20%-os, 2002. január 1. napjától 2004. április 30. napjáig a mindenkorai költségvetési törvényben meghatározott mértékű, 2004. május 1. napjától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes

jegybanki alapkamattal egyező mértékű, 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű, 1.919.941 (egymillió-kilencszáztizenkilencezer-kilencszáznegyvenegy) forint után az elsőfokú ítéletben írt időponttól járó és mértékű kamatának megfizetésére kötelezi.

Mellőzi az alperesek perköltség fizetésére kötelezését és a felperest kötelezi, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 650.000 (hatszázötvenezer) forint perköltséget.

Az alperesek által az államnak felhívásra fizetendő 870.400 (nyolcszázhetvenezer-négyszáz) forint fellebbezési illetéket 233.600 (kétszázharmincháromezer-hatszáz) forintra, az 1.088.000 (egymillió-nyolcvannyolcezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket 292.000 (kétszázkilencvenkettőezer) forintra leszállítja; az elsőfokú ítélet 210.000 (kétszáz tízezer) forint viszontkereseti illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezését nem érinti.

A felperes által az államnak felhívásra fizetendő 489.600 (négy száznyolcvankilencezer-hatszáz) forint fellebbezési illeték összegét 1.126.400 (egymillió-százhuszonhat ezer-négyszáz) forintra, a 612.000 (hatszáz tizenkétezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték összegét 1.408.000 (egymillió-négy száznyolcezer) forintra felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesek mint egyetemleges jogosultak részére 300.000 (háromszáz ezer) forint együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget, és az államnak felhívásra 631.400 (hatszázharmincegyezer-négyszáz) forint fellebbezési és 689.200 (hatszáznyolcvankilencezer-kétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket, míg az alperesek egyetemlegesen 233.600 (kétszázharminchárom ezer-hatszáz) forint le nem rótt fellebbezési és 100.000 (száz ezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket kötelesek felhívásra az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 1991. június 4-én „mint eltartó” öröklési szerződést kötött D. G. és D. G.-né örökhagyókkal „mint eltartottakkal”. A szerződés szerint az örökhagyók az 1/2-1/2 arányban közös tulajdonukban álló lakásingatlanukat a felperesre hagyták, a felperes pedig kötelezettséget vállalt arra, hogy az örökhagyóknak személyenként havi 5000 forint életjáradékot fizet életük végéig. A szerződésben a felek rögzítették, hogy a szerződéses örökös külön megállapodás alapján korábban 1.000.000 forint kölcsönt nyújtott az örökhagyóknak, amely nem került visszafizetésre, ezért a kölcsönt jogosult a havonta esedékes életjáradék összegébe beszámítani.
- [2] A szerződéskötés napján kelt elismervényben D. G. és D. G.-né örökhagyók elismerték, hogy a felperestől átvettek 1.000.000 forint kamatmentes kölcsönt, és feljogosították, hogy annak törlesztése fejében a részükre fizetendő havi 5000-5000 forint életjáradékot a kölcsön teljes kiegyenlítéséig „tartsa vissza”.
- [3] A felperes 1999 novemberétől 2009 februárjáig havonta 10.000 forintot, összesen 1.120.000 forintot, „valorizált” értéken 1.517.967 forintot, közös költség hozzájárulás címén pedig összesen 328.860 forintot, valorizált” értéken. 411.316 forintot fizetett meg az örökhagyóknak.
- [4] D. G. 2009. február 22-én, D. G.-né 2009. február 25-én elhunyt. A hagyatéki eljárásban az öröklési

szerződés alakiságával kapcsolatos aggályokra tekintettel a közjegyző az örökhagyó hagyatékát ideiglenes hatállyal törvényes öröklés jogcímén egymás közt egyenlő arányban az alpereseknek adta át.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes keresetében elsődlegesen az örökhagyókkal 1991. június 4-én kötött öröklési szerződés érvényességének a megállapítását kérte. Másodlagos kérelme annak megállapítására irányult, hogy a szerződés megfelel az életjáradéki szerződés érvényességi kellékeinek, ezért kérte az alpereseket annak a tűrésére kötelezni, hogy a perbeli ingatlanra a tulajdonjogát bejegyezzék.
- [6] A felperesnek az eshetőlegesen előterjesztett további kereseti kérelme a szerződés alapján általa nyújtott szolgáltatások visszatérítésére irányult.
- [7] Az elsőfokú bíróság a 2012. június 4-én meghozott 6.P.27.236/2012/25. számú ítéletével megállapította, hogy D. G. és D. G.-né, valamint a felperes között 1991. június 4-én létrejött öröklési szerződés érvényes. Az elsőfokú ítélet ellen az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a 2013. május 30-án meghozott 1.Pf.21.804/2012/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.
- [8] A jogerős ítélet ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán eljáró Kúria a 2014. március 19-én meghozott Pfv.I.21.301/2013/6. számú részítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta és a felperes hagyatéki hitelezői igény iránt előterjesztett kereseti kérelme körében az elsőfokú bíróságot az eljárás folytatására utasította.
- [9] A felperes a megismételt eljárásban módosított keresetében az alpereseket egyetemlegesen 17.000.000 forint és annak 2009. február 25. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű kamata megfizetésére kérte kötelezni.
- [10] Álláspontja szerint a szerződés alapján általa teljesített szolgáltatások ellenértéke a hagyatéki eljárás során beszerzett értékbecslés alapján a szerződés tárgyát képező ingatlan jelenlegi forgalmi értékével azonos. Érvéle szerint okirattal bizonyította, hogy az örökhagyóknak 1.000.000 forintot egy összegben, továbbá halálukig összesen 1.280.000 forint életjáradékot fizetett meg. Előadta, hogy az örökhagyókkal kötött megállapodás szerint, mivel a közös költségből a felújítási alap nem különíthető el, a társasházi közös költség felét vállalta megfizetni, további kb. 700.000 forintot fizetett ki. Szerinte a szerződés alapján általa teljesített összes kifizetés valorizált értéke meghaladja a perbeli ingatlannak a hagyatéki eljárás során megállapított 17.000.000 forintos értékét.
- [11] A felperesi beavatkozó kérte, hogy a bíróság a keresetnek adjon helyt.
- [12] Az alperesek kérték a kereset elutasítását.
- [13] Vitatták, hogy a felperes a perbeli szerződés megkötését megelőzően 1.000.000 forintot adott volna kölcsön címén az örökhagyóknak. Hangsúlyozták, hogy a felperes az általa hivatkozott kölcsönrel kapcsolatban az eljárás során szerződést nem csatolt, és szerintük az örökhagyóknak a lakás önkormányzattól történő megvételéhez nem is volt szükségük kölcsönre. Kérték, hogy a bíróság vizsgálja az öröklési szerződés tartalmát abban a vonatkozásban is, hogy a perbeli szerződés valójában nem a kölcsönszerződés bújtatott fedezetül szolgált-e. Vitatták, hogy a felperes a havi életjáradék-fizetési kötelezettségének eleget tett; továbbá, hogy a felperes által bizonyítottan nyújtott szolgáltatások valorizált értéken való megtérítésére van jogi lehetőség.
- [14] Ezen túlmenően beszámítási kifogást és másodlagosan viszontkeresetet is előterjesztettek 3.500.000 forint tőke és annak 2009. február 26. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű kamata megfizetése iránt. Arra hivatkoztak, hogy a felperes az örökhagyók halálát követően a perbeli ingatlanból elvitte az örökhagyók ingóságait.

Az elsőfokú kiegészített és másodfokú ítélet

- [15] Az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 10.811.877 forintot és ennek 2009. február 26. napjától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon, 2013. július 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényesített jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet és az alperesek viszontkeresetét elutasította. Kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 1.455.810 forint, a beavatkozónak 300.000 forint perköltséget, továbbá egyetemlegesen fizessenek meg az államnak 210.000 forint viszontkereseti, 870.400 forint fellebbezési és 1.088.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak 489.600 forint fellebbezési és 612.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket.
- [16] Álláspontja szerint a perben a felperes bizonyította, hogy az életjáradéki szerződés megkötését megelőzően 1.000.000 forint kölcsönt nyújtott az örökhagyóknak, amelynek összegét utóbb az életjáradéki szerződés alapján jogosult volt az életjáradék havonta esedékes összegébe beszámítani. Hangsúlyozta, hogy a pénz átadását az arra vonatkozó átvételi elismervény, továbbá D.-né dr. V. J. és S. A.-né tanúk vallomása bizonyította. Utalt arra is, hogy az átadott 1.000.000 forint 1999 októberéig fedezte az esedékes életjáradék összegét.
- [17] Megállapította, hogy a perben a felperes sikerrel bizonyította azt, hogy az 1.000.000 forinton felül is eleget tett az életjáradéki szerződésben foglalt kötelezettségének. Ezt ugyan átvételi elismervénnyel alátámasztani nem tudta, amit - okfejtése szerint - megfelelően magyaráz az örökhagyókkal ápolt jó kapcsolata, bizalmi viszonya. Erre vonatkozó tényállítását szerinte a perben kihallgatott tanúk vallomása bizonyította.
- [18] Rámutatott: a felperes az eljárás során bizonyította, hogy 1999 januárjától a perbeli ingatlanra eső közös költség felét is megfizette 2003 augusztusáig 113.400 forint, 2003 szeptemberétől 2009 februárjáig 215.460 forint összegben, azaz ezen a címen összesen 328.860 forintot fizetett meg.
- [19] Kifejtette, hogy a felperes kétséget kizáróan bizonyította, hogy az örökhagyók részére 18 éven keresztül nyújtotta az életjáradéki szolgáltatásokat, amelyek egységes egészt alkotnak, azok visszatérítésének igénye az örökhagyók halálával vált esedékessé, ezért az ellenszolgáltatás nélkül maradt felperesi szolgáltatások elszámolásánál az örökhagyók halála időpontjában, 2009. februárban fennálló értékviszonyokból kell kiindulni. Az 1991 júniusától eltelt idő alatt az értékviszonyok jelentősen változtak, ezért szerinte a felperes méltányos érdekeire tekintettel az időközben bekövetkezett értékarány-eltolódások a felperes kifizetéseinek valorizált értéken való visszatérítését indokolják, amely után kamat azonban csak a hagyaték megnyíltától követelhető.
- [20] Utalt rá, hogy a felperes csatolta a KSH által a fogyasztói árindex változásáról közzétett adatokat, amelyek szerint az 1.000.000 forint fogyasztói árindex-szel növelt összege 2009 februárjában 8.882.594 forint volt; a 112 hónap alatt kifizetett 1.120.000 forint életjáradék összege 1.517.967 forintnak, míg a 328.860 forint közös költség összege 411.316 forintnak felelt meg. Mindezek együttes értékét 10.811.877 forintban határozta meg.
- [21] Az elsőfokú bíróság az alperesek beszámítási kifogását és viszontkeresetét alaptalannak találta, mert az azok alátámasztásául előadott tényeket az eljárás során nem tudták bizonyítani.
- [22] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság kiegészített ítéltének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és a felperesi beavatkozónak fizetendő perköltség összegét 80.000 forintra leszállította, egyebekben azt helybenhagyta.
- [23] Érvelése szerint a perbeli életjáradéki szerződés érvénytelenségére tekintettel a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 237. §-ára figyelemmel kellett rendelkeznie az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatások megtérítéséről.
- [24] Szerinte az elsőfokú bíróság megalapozottan állapította meg a felperes által teljesített szolgáltatások

értékét.

- [25] Okfejtése szerint alaptalanul kifogásolták az alperesek a felperes pénzbeli kifizetéseinek valorizálását. Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonásánál a bíróságnak gondoskodnia kell az eredetileg egyenértékű szolgáltatások értékegyensúlyának a fenntartásáról, és meg kell akadályoznia bármelyik fél jogalap nélküli gazdagodását. Az öröklési szerződés megkötésétől az örökhagyók haláláig több mint 17 év telt el, amely alatt az értékviszonyokban szinte is igen jelentős változások következtek be. Erre tekintettel helytállónak találta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy mindez a felperes részére a pénzbeli teljesítéseinek az örökhagyók halálakor fennálló értéken való visszatérítését indokolja.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [26] A jogerős ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amely annak hatályon kívül helyezését és olyan tartalmú határozat meghozatalát célozta, amely szerint a Kúria a felperesnek járó összeget 1.919.941 forintra leszállítja.
- [27] A felülvizsgálati kérelmükben vitatták, hogy a felperes az eljárás során hitelt érdemlően bizonyította, hogy az örökhagyóknak a perbeli szerződés megkötése előtt 1.000.000 forint kölcsönt nyújtott. Változatlanul arra hivatkoztak, hogy az örökhagyóknak a perben érintett ingatlan megvásárlásához erre nem volt szükségük.
- [28] Érvelésük szerint a megismételt eljárásban a bíróságnak vizsgálnia kellett volna, hogy a perbeli szerződés valójában a kölcsön „bújtatott” fedezetűl szolgált.
- [29] Sérelmezték, hogy az ügyben eljáró bíróságok anélkül fogadták el a visszatérítendő összeg valorizációját, hogy ennek a jogszabályi alapja meglenne.
- [30] Vitatták, hogy a szolgáltatások egyensúlya a szerződés megkötésekor fennállt. A bíróságoknak szerintük arra kellett volna törekedniük, hogy a bizonyítottan teljesített szolgáltatásokkal egyenértékű ellenszolgáltatások megfizetését rendeljék el.
- [31] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását célozta.
- [32] A beavatkozó szintén kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [33] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben alapos.
- [34] A Kúria előjáróban a következőkre mutat rá: Az alperesek a felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet szerint megítélt társasházi közös költséghányad és a havi részletekben teljesített életjáradék összegeit illetően a jogerős ítéletet nem támadták; úgy nyilatkoztak, hogy csak „az e feletti követelés elutasítását” kérik. A felülvizsgálati kérelem tárgya tehát a felperes által az örökhagyóknak nyújtott és utóbb az öröklési szerződés alapján teljesítendő életjáradék összegébe beszámítandó 1.000.000 forint és annak a valorizált összege volt, az alperesek a felülvizsgálati kérelmükben ugyanis továbbra is vitatták a kölcsön folyósításának a tényét. Ismételten arra utaltak, hogy „a törvényes örökösök a kölcsön jogcímén állítólag átadott 1.000.000 forint és annak kamatát soha nem ismerték el”, továbbá vitatták, hogy a megítélt 1.000.000 forint összeg után van jogszabályi lehetőség az összeg valorizációjára. A Kúria ezért az alperesek jogi képviselője által a felülvizsgálat tárgyában a felülvizsgálati tárgyaláson tett nyilatkozatot, miszerint „az egymillió forint kifizetését teljes bizonyító erejű magánokirattal igazolta a felperes, ezért az eljárás során nem ezt, hanem a havi 5000 forintos életjáradék fizetését vitattuk” mint a törvényes határidőn belül benyújtott felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal és az alperesek korábbi nyilatkozataival ellentmondásban állót, a felülvizsgálati kérelem elbírálása során figyelmen kívül hagyta. A felülvizsgálati kérelemben foglaltak ilyen tartalmú megváltoztatására ugyanis a felülvizsgálati eljárásra nyitva álló határidő előterjesztését követően már nincs jogi lehetőség.

- [35] A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 270. § (2) bekezdésének a 275. § (3) bekezdéséből adódó helyes értelmezése szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs lehetőség. A jogerős ítéletnek a régi Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző jogszabálysértő volta csak akkor állapítható meg, ha az ügyben eljáró első- vagy másodfokú bíróság a tényállás megállapítása és a bizonyítékok egybevetése során nyilvánvalóan a logika szabályaival ellentétes jogi következtetést vont le, vagy iratellenes megállapítást tett. Az adott ügyben ez nem volt megállapítható.
- [36] Az első- és a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az örökhagyók és a felperes között az öröklési szerződés létrejött, a megkötött szerződés csupán az alaki szabályok megsértése folytán minősült érvénytelennek, és arra is helyesen következtetett, hogy a felperes az örökhagyóknak nyújtott kölcsön tényét az eljárás során hitelt érdemlően bizonyította. A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy az alperesek alaptalanul hivatkoztak arra, hogy az öröklési szerződés valóságát a kölcsönügylet megdönti, ugyanis az öröklési és a kölcsönszerződés különböző, egymást nem kizáró jogügyletek. Aláírásukkal az örökhagyók tanúsították, hogy az öröklési szerződésben foglaltak minden tekintetben megfelelnek az akaratuknak. A szerződés 3. pontja a felperes járadékfizetési kötelezettségének rögzítése mellett egy korábban létrejött kölcsönszerződésre utal, amely szerint az eltartó a felperes az örökhagyóknak kölcsönt nyújtott, és amennyiben az visszafizetésre nem kerül, a kölcsönt az életjáradékba jogosult beszámítani. Arra is helyesen mutatott rá, hogy az alperesek érvelésével szemben a felperes az örökhagyók részéről az 1.000.000 forint kölcsön átvételét az örökhagyók által írt teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősülő öröklési szerződéssel és a kölcsönre vonatkozó külön elismervénnyel igazolta.
- [37] A Kúria abban nem értett egyet a jogerős ítéletben foglaltakkal, hogy az adott ügyben az érvénytelen szerződés alapján teljesített szolgáltatások visszatérítése során az ügyben eljáró bíróságok lehetőséget láttak a teljesített életjáradék valorizációjára az érvénytelen szerződés alapján visszatérítendő szolgáltatások egyenértékének biztosítására hivatkozással.
- [38] A régi Ptk. 237. § (1) bekezdése kimondja, hogy érvénytelen szerződés esetében a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani. A bírói gyakorlat szerint az érvénytelenség jogkövetkezményei levonásánál a bíróságnak ismételten meg kell teremtenie a felek szolgáltatásainak és ellenszolgáltatásainak azt az egyensúlyát, amely a szerződéskötéskor is fennállt. A bíróságnak arra kell törekednie, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek rendezése során egyik fél se kerüljön a másikkal szemben aránytalanul kedvezőbb, illetve méltánytalanul súlyosabb vagyoni helyzetbe, más szóval meg kell akadályozni bármelyik fél jogalap nélkül gazdagodását [az 1/2014. PJE határozat szerint a régi Ptk. alkalmazása körében változatlanul irányadónak tekintett 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény].
- [39] Az öröklési szerződés visszerthes szerződés, de annak egyik lényeges sajátossága az ún. szerencse jelleg. A szerződés kockázati elemet tartalmaz, mert a szerződés megkötésekor bizonytalan, hogy annak megszűnésekor hogyan viszonyulnak egymáshoz a felek által a szerződés alapján ténylegesen teljesített szolgáltatások. Ebből következően öröklési szerződés esetén az érvénytelen szerződés alapján eredetileg nyújtott szolgáltatások egyenértékűségéről nem lehet beszélni. Ezért a szerződés érvénytelensége esetén a visszatérítendő szolgáltatások egyenértékűsége nem biztosítható.
- [40] A felperes módosított keresetében az általa kifizetett tőkeösszeg valorizált értéken történő visszatérítését kérte. A valorizációs elvből következően a valorizációval érintett időszakra késedelmi kamat külön nem érvényesíthető, hiszen a valorizáció a valorizálandó összeg késedelmes visszafizetéséből eredő hátrányt is kompenzálni hivatott. Az alaptalan valorizációs igény azonban nem jelenti azt, hogy ha a bíróság arra nem lát lehetőséget és az eredetileg teljesített összeg visszafizetését rendeli el, akkor azután nem jár késedelmi kamat [rég Ptk. 301. § (1) bek., Ptk. 6:48. § (1) bek.]. Ilyenkor arra az esetre, ha csak az eredeti tőkeösszeg jár vissza, a tőkekövetelés valorizált értékben való megtérítésére irányuló kereseti kérelemben a késedelmi kamat iránti igény a

valorizációt elutasító döntés esetén mint eshetőlegesen előterjesztett igény is beleértendő. A kamat ugyanis azért jár, mert az érvénytelen szerződés alapján teljesített szolgáltatás visszakövetelése már a teljesítés időpontjában esedékessé vált, tehát a visszaszolgáltatásra kötelezett fél ettől kezdve késedelembe van. A Kúria a fizetendő késedelmi kamat mértékét a régi Ptk.-nak a perbeli időszakra irányadó többször módosított 301. §-a szerint határozta meg.

- [41] Az elismert összegek (havonta teljesített életjáradék, közös költséghányad) után a 2009. február 26-át megelőző időszakra kamat nem jár, mert az alperesek a felülvizsgálati kérelmükben azokat a bíróság által valorizált összegben ismerték el, és a jogerős ítéletet ebben a vonatkozásban nem támadták. Következésképpen ezen összegek után az elsőfokú ítélet szerinti időponttól járó és mértékű késedelmi kamat fizetendő.
- [42] A kifejtettek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a rendelkező rész szerint a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján részben a felülvizsgálattal támadott részében a per főtárgyát tekintve részben, a másodfokú perköltség és a fellebbezési illeték viselésére vonatkozóan teljes terjedelmében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletét a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta.
- [43] Ez azt jelentette, hogy a pernyertesség-pervesztesség aránya a felperesre terhesebben megváltozott. A Kúria ezért a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján egyrészről kötelezte a nagyobb részben pervesztes felperest az alperesek javára az elsőfokú eljárásban a jogi képviselőjükkel összefüggésben felmerült költségük arányos részének megfizetésére azzal, hogy a felperes által fizetendő perköltség összegének meghatározásakor figyelembe vette az általa lerótt kereseti illetéknek a pernyertességével arányos részét. Másrészről a hatályon kívül helyezést megelőzően felmerült és az elsőfokú bíróság által a megismételt eljárás befejezésekor a peres felek között megosztott le nem rótt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéknek az alperesekre eső összegét leszállította, míg a felperesre eső összegét felemelte.
- [44] A viszontkeresetet elutasító ítéleti rendelkezés első fokon jogerőre emelkedett, ezért az elsőfokú kiegészített ítélet fentiek szerinti részbeni megváltoztatása a viszontkereseti illeték viselésére vonatkozó rendelkezést nem érintette.

Záró rész

- [45] A Kúria a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a felperes által a nagyobb részt (az adott eljárási szakaszban vitatott értékhez viszonyítottan különböző arányban) pernyertesnek bizonyuló alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak fizetendő másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségről.
- [46] A felek személyes illetékfeljegyzési joga folytán a megismételt eljárásban felmerült le nem rótt fellebbezési és a jelen eljárásban felmerült le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket szintén a pervesztességükhöz igazodóan a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelesek az államnak megfizetni.
- [47] A Kúria a határozatát a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján az alperesek kérelmére kitűzött tárgyaláson hozta meg.

Budapest, 2018. szeptember 26.

. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Csentericsné dr. Ágh
Bíró Ágnes s.k. bíró